

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U100968

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-05-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яковенко Віта Валеріївна

2. Yakovenko Vita V.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 05-05-2021

Спеціальність за освітою: Педагогіка вищої школи

Місце роботи здобувача: Комунальний заклад "Харківська гуманітарно-педагогічна академія"
Харківської обласної ради

Код за ЄДРПОУ: 02125591

Місцезнаходження: провулок Руставелі, буд. 7, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61001,
Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 64.899.009

Повне найменування юридичної особи: Комунальний заклад "Харківська гуманітарно-педагогічна академія" Харківської обласної ради

Код за ЄДРПОУ: 02125591

Місцезнаходження: провулок Руставелі, буд. 7, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61001, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Комунальний заклад "Харківська гуманітарно-педагогічна академія" Харківської обласної ради

Код за ЄДРПОУ: 02125591

Місцезнаходження: провулок Руставелі, буд. 7, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61001, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 14.09.23

Тема дисертації:

1. Організація трудового виховання дітей дошкільного віку в Україні (20-60-ті рр. XX століття)
2. Organization of preschoolers` labor education in Ukraine (20-60s of the XX century)

Реферат:

1. У дисертації здійснено цілісний історико-педагогічний аналіз теорії та практики організації трудового виховання дітей дошкільного віку в Україні (20-60-ті рр. XX століття). Наукова новизна й теоретичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вперше: - здійснено цілісний історико-педагогічний аналіз питань організації трудового виховання дітей дошкільного віку в Україні в 20 – 60-ті рр. XX століття; - науково обґрунтовано етапи організації трудового виховання дошкільників у 20 – 60-ті рр. (I етап – етап

формування питань трудового виховання дітей дошкільного віку в умовах становлення радянського суспільства (1919 – 1931 рр.); II етап – етап широкого впровадження методичного інструментарію трудового виховання в практику закладів дошкільної освіти України (1932 – 1937 рр.); III етап – етап розробки теоретичних засад трудового виховання дітей дошкільного віку та їх активного впровадження в практику діяльності закладів дошкільної освіти України та сім'ї (1938 – 1959 рр.); – визначено перспективи подальшого творчого використання педагогічно цінних ідей та досвіду минулих років у сучасних закладах дошкільної освіти та сім'ї (етапи формування в дітей дошкільного віку інтересу до праці; зміст, форми та методи діяльності робітничих кімнат; особливості діяльності психолого-педагогічних кабінетів; специфіка використання ручної праці; зміст трудової діяльності дошкільників у сім'ї, рекомендації науковців щодо виховання таких загальнолюдських якостей дитини, як працелюбство, чуйність, бажання допомогти іншим і деякі інші). З'ясовано, що на першому етапі – етапі формування питань трудового виховання дітей дошкільного віку в умовах становлення радянського суспільства (1919 – 1931 рр.) – була визначена мета, завдання, виокремлені основні форми й методи трудового виховання дітей дошкільного віку, запропоновані основні види дитячої праці. З'ясовано, що другий етап – етап широкого впровадження методичного інструментарію трудового виховання в практику закладів дошкільної освіти України (1932 – 1937 рр.) – характеризується прийняттям урядових документів щодо організації виховання дітей у закладах дошкільної освіти, розробкою програми для зазначених закладів, широким поширенням теоретичних і практичних надбань провідних науковців і вихователів досліджуваного історичного періоду, ідеєю політехнізації дитячої праці, створенням гарно обладнаних робітничих дитячих кімнат та психолого-педагогічних кабінетів, кардинальними змінами щодо визначення мети, завдань, видів, форм і методів трудового виховання дітей дошкільного віку, розробкою принципів такого виховання, чітким розподілом дітей на групи та визначенням видів і методів трудового виховання для кожної з них. Проведене дослідження свідчить, що на третьому етапі – етапі розробки теоретичних засад трудового виховання дітей дошкільного віку та їх активного впровадження в практику діяльності закладів дошкільної освіти України та сім'ї (1938 – 1959 рр.) – попередня робота була поглиблена й розширювалася: прийняті «Керівництво для вихователя дитячого садка» та Статут дитячого садка, розроблено «Програмно-методичні рекомендації», поглиблено роботу щодо поєднання трудового виховання з моральним, переобладнано робітничі кімнати відповідно до вимог ручної праці, орієнтуючись на художньо-естетичний напрям і тісний зв'язок із грою, сформульовано нове для дошкільної освіти завдання – створення комплексної програми виховання дітей від молодшого до старшого дошкільного віку, приділено значну увагу питанням трудового виховання дітей у сім'ї. Поглиблено уявлення про суспільно-історичну, соціально-економічну й організаційно-педагогічну зумовленість трудового виховання дошкільників в Україні; про форми й методи (робота в приміщенні, дослідницький метод, робота на ділянці, метод бесіди, екскурсії-прогулянки, спостереження, проведення свят, соціалістичне змагання, виробничі екскурсії, створення проблемних ситуацій, широке застосування власного прикладу, заохочення і мотивація дошкільників до трудової діяльності тощо) трудового виховання дітей дошкільного віку в Україні в 20-60-ті рр. XX століття. До наукового обігу введено невідомі та маловідомі матеріали, документи, факти й теоретичні положення, пов'язані з організацією теорії та практики трудового виховання дітей дошкільного віку в Україні в досліджуваних хронологічних межах. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані в результаті наукового пошуку положення й висновки можуть слугувати підґрунтям для подальших історико-педагогічних пошуків і сприяти підвищенню ефективності діяльності сучасних закладів дошкільної освіти та вдосконаленню змісту сімейного виховання.

2. In the dissertation the integral historical and pedagogical analysis of the theory and practice of the organization of labor education of children of preschool age in Ukraine (20-60th years of the XX-th century) is carried out. The scientific novelty and theoretical significance of the obtained results is that for the first time: - a comprehensive historical and pedagogical analysis of the organization of labor education of preschool children in Ukraine in the 20-60's of the twentieth century; - scientifically substantiated the stages of organization of labor education of preschoolers in the 20-60's. I stage - the stage of formation of labor education of preschool children in the formation of Soviet society (1919 - 1931); II stage - the stage of widespread implementation of methodological tools

of labor education in the practice of preschool education institutions of Ukraine (1932 - 1937), stage III - the stage of development of theoretical principles of labor education of preschool children and their active implementation in the practice of preschool education institutions of Ukraine and the family (1938 - 1959); The concept of "labor" implies appropriate human activities aimed at "preservation, modification, adaptation of the environment to meet their needs, the production of goods and services." The concept of "organization of labor education of preschool children" should be understood as the process of forming in preschoolers work skills and abilities, work habits, strong beliefs that work is a vital necessity that has a clearly defined purpose, objectives, principles, content, forms, methods and means. Taking into account changes in socio-political and economic factors, the adoption of regulations governing the activities of preschool education, the views of the scientific and pedagogical community on the purpose, objectives, subjects, content, principles, types, forms and methods of labor education of preschool children, scientifically substantiated three stages of development of these issues in Ukraine. It was found that at the first stage - the stage of formation of labor education of preschool children in the conditions of formation of the Soviet society (1919 - 1931) - the purpose, tasks were defined, the basic forms and methods of labor education of preschool children were singled out, the basic types were offered. child labor. It is established that the outlined stage is also characterized by intensive expansion of the network of preschool institutions, publication of a handbook for employees of preschool institutions, development of the Draft preschool program, publication of methodical letters and "Materials for preschool institutions in the city", holding a special meeting of preschool heads. It was found that the formation of issues of labor education of preschool children at the first stage was facilitated by the pedagogical views of A. Dernova-Yarmolenko, R. Prushitskaya, A. Surovtseva, L. Chulitskaya, L. Schleger, V. Schmidt and others. These specialists identified the age characteristics of the preschooler, his characteristics and areas of education, developed requirements for the organization of child labor, the structure and content of labor education of preschool children and more. It was found that the second stage - the stage of widespread implementation of methodological tools of labor education in the practice of preschool education in Ukraine (1932 - 1937) - is characterized by the adoption of government documents on the organization of education in preschool education, program development for these institutions, widespread theoretical and practical achievements of leading scientists and educators of the studied historical period, the idea of polytechnic child labor, the creation of well equipped.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чаговець Алла Іванівна

2. Chahovets Alla I.

Кваліфікація: 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зданевич Лариса Володимирівна

2. Zdanevych Larysa V.

Кваліфікація: 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Штефан Людмила Андріївна

2. Shtefan Liudmyla A

Кваліфікація: 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Харківська Алла Анатоліївна

2. Kharkivska Alla A

Кваліфікація: 13.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Притуляк Людмила Миколаївна

2. Prytuliak Ludmila M

Кваліфікація: 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Молчанюк Ольга Василівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Молчанюк Ольга Василівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.